

สรุปการเดินทางไปศึกษาดูงาน

ณ พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่หละ ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑
ของคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา
และคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาปัญหาชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ประวัติความเป็นมา

พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับผู้หนีภัยจากการสู้รบจากประเทศพม่า สืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย-พม่า ทางด้านจังหวัดตาก - แม่ฮ่องสอน ซึ่งกำลังทหารพม่าได้เข้าโจมตีที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า คือ กองกำลังทหารกะเหรี่ยง จนถึงปลายปี ๒๕๓๗ และต้นปี ๒๕๓๘ ทหารพม่าสามารถยึดที่ตั้งสำคัญของกองกำลังทหารกะเหรี่ยง ได้เกือบทั้งหมด เป็นเหตุให้ประชาชนราษฎรกะเหรี่ยงซึ่งอยู่บริเวณชายแดน อพยพหลบหนีภัยจากการสู้รบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยบริเวณชายแดน ในเขตอำเภอท่าสองยาง หน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดพื้นที่รองรับผู้หนีภัยการสู้รบจากประเทศพม่าขึ้นทั้งหมด ๖ แห่งด้วยกันคือ

- พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ บ้านแม่ออกผารู หมู่ที่ ๓ ตำบลแม่หละ
- พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านกามอเรโตะ บ้านแม่อุ่ม หมู่ที่ ๖ ตำบลแม่दान
- พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านเคลอโตะ บ้านที่โนะโตะ หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่อุสุ
- พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านโซโกร บ้านแม่สอง หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่สอง
- พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่สลิด บ้านแม่สลิดหลวง หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่สอง
- พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่ตะวอ บ้านแม่ตั้น หมู่ที่ ๒ ตำบลท่าสองยาง

จากการที่มีพื้นที่รองรับผู้หนีภัยจากการสู้รบจำนวนหลายแห่ง และที่ตั้งอยู่ใกล้และติดชายแดนมากเกินไป ง่ายแก่การลักลอบเข้ามาของกำลังต่างชาติเพื่อทำการเข้าโจมตีเผาทำลายบ้านเรือน ปล้นทรัพย์สิน รวมทั้งจับตัวผู้นำของผู้หนีภัย และยากแก่การให้ความช่วยเหลือและการควบคุม

ดังนั้น หน่วยงานด้านความมั่นคงและกระทรวงมหาดไทย จึงได้เลือกบริเวณพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละเป็นพื้นที่รองรับผู้หนีภัยจากการสู้รบทั้ง ๖ แห่ง ทำการขนย้ายผู้หนีภัยจากการสู้รบทั้ง ๖ แห่ง ตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ เป็นต้นมา

๑.๒ ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่บ้านแม่ออกฮู หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก บริเวณพิกัด MU ๓๓๙๓ - ๓๖๙๒ ติดกับถนนหมายเลข ๑๐๘ อำเภอแม่สอด - อำเภอแม่สะเรียง ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๕๗ - ๖๐ มีพื้นที่ประมาณ ๑,๑๔๘ ไร่ สภาพพื้นที่ภายในทั่วไปเป็นเนินเขา

สูงต่ำสลับกันไป มีสวนป่าสักของเอกชนที่ได้รับสัมปทาน ในฤดูแล้งน้ำแห้ง แต่ใช้บริเวณใกล้ ๆ ลำห้วยชูดบ่อน้ำตื้นไว้ใช้ในการอุปโภค – บริโภค ปัจจุบันมี ๖๐ บ่อ

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดลำห้วยผาธุ และแนวเขาดอยผาธุ ความยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดกับเขตติดต่อ อำเภอแม่ระมาด – อำเภอท่าสองยาง แนวสวนป่าเอกชน

ทิศตะวันตก ติดกับเขาดอยเลวและดอยผาธุ ซึ่งถือเป็นสิ่งกีดขวาง ที่กำบังทางธรรมชาติ

ทิศตะวันออก ติดกับถนนหมายเลข ๑๐๕ อำเภอแม่สอด – อำเภอแม่สะเรียง ความยาวประมาณ ๓.๗ กิโลเมตร

๑.๓ สิ่งสาธารณูปโภค

๑. ถนน ใช้ถนนหมายเลข ๑๐๕ แม่สอด – แม่สะเรียง เป็นเส้นทางหลัก และมีถนนลูกรังเข้าพื้นที่พักพิง จากถนนหมายเลข ๑๐๕ บริเวณจุดตรวจสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผ่านบริเวณสำนักงานพื้นที่พักพิง ไปสิ้นสุดที่โรงพยาบาล บริเวณสนามฟุตบอล ระยะทางประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร และมีถนนที่ใช้สัญจรไปมาภายในพื้นที่ ๑ เส้น รถยนต์ไม่สามารถวิ่งไปมาได้เนื่องจากมีลำห้วยซิมอกูไหลผ่านหลายแห่ง มีเพียงสะพานคนเดินข้ามเท่านั้น

๒. แหล่งน้ำ ใช้น้ำจากลำห้วยผาธุ เป็นหลักในการอุปโภค – บริโภค โดยสูบน้ำมาเก็บไว้ในแท็งก์บริเวณที่สูงภายในพื้นที่ แล้วปล่อยน้ำให้กับราษฎรเป็นเวลาคือช่วงเช้าและเย็น และกำหนดจุดรับน้ำไว้ตามกลุ่มบ้านต่าง ๆ และทางด้านทิศใต้ของพื้นที่ใช้น้ำจากประปาภูเขาจากดอยเลว และมีบ่อน้ำตื้นซึ่งขุดขึ้นบริเวณใกล้ลำห้วยซิมอกู กระจายทั่วบริเวณพื้นที่จำนวน ๖๐ บ่อ

๓. ไฟฟ้า ใช้พลังงานไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยกำหนดให้เฉพาะสำนักงานพื้นที่พักพิง และหน่วยงานทางด้านการรักษาพยาบาล และการศึกษาเท่านั้นใช้ไฟฟ้า ส่วนบ้านเรือนราษฎรใช้แสงสว่างจากแบตเตอรี่ เทียนไข และตะเกียง

๔. หอกระจายข่าว มีหอกระจายข่าวจำนวน ๘ แห่ง โดยใช้บริเวณสำนักงานพื้นที่เป็นที่ควบคุมเสียงตามสาย ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ

๑.๔ สถานที่สำคัญ

๑. สำนักงานพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ เป็นสถานที่ในการติดต่อประสานงานของส่วนราชการ หน่วยงานระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และคณะกรรมการผู้หนีภัยจากการสู้รบ

๒. สถานการรักษาพยาบาล มีโรงพยาบาลรักษาโรคทั่วไป ๒ แห่ง อยู่ที่โซน B จำนวน ๑ แห่ง และที่โซน C จำนวน ๑ แห่ง

๓. หน่วยวิจัยป้องกันมาลาเรีย จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่บริเวณโซน B

๔. สมาคมวางแผนครอบครัวในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการวางแผนการคุมกำเนิด ตั้งอยู่บริเวณโซน A, โซน B และโซน C

๕. สถานศึกษา มีการเรียนการสอนภาษา ๔ ภาษา คือ ภาษาพม่า ภาษากะเหรี่ยง ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย และมีสถานศึกษา ดังนี้

- โรงเรียนสอนภาษาไทย จำนวน ๔ แห่ง
สอนโดยครูจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอท่าสองยาง จำนวน ๗ แห่ง
และสอนโดยสมาชิก อส. จำนวน ๑ แห่ง
- โรงเรียนอนุบาล จำนวน ๒๒ แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๑๕ แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๖ แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ แห่ง
- โรงเรียนระดับชั้นพิเศษ จำนวน ๖ แห่ง
- โรงเรียนสอนศาสนาคริสต์ จำนวน ๑ แห่ง

๖. สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา

- ศาสนาพุทธ มีวัด ๔ แห่ง มีผู้นับถือประมาณ ๓๕% ประมาณ ๑๒,๐๐๐ คน
- ศาสนาอิสลาม มีสุเหร่า ๕ แห่ง มีผู้นับถือประมาณ ๑๕% ประมาณ ๕,๐๐๐ คน
- ศาสนาคริสต์ มีผู้นับถือประมาณ ๕๐% ประมาณ ๑๗,๐๐๐ คน
แบ่งออกเป็น ๓ นิกาย คือ นิกายโปแตสแตนต์ หรือ BAPTISH มีโบสถ์ ๑๕ แห่ง
เข้าโบสถ์วันอาทิตย์ นิกาย S.D.A. เข้าโบสถ์วันเสาร์ มีโบสถ์ ๖ แห่ง และนิกายแองกลีกัน มีโบสถ์ ๒ แห่ง

๑.๕ ประชากร

ประชากรของราษฎรพม่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละสามารถแยกได้ ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มที่คณะกรรมการของอำเภอและจังหวัด มีมติรับสถานะเป็นผู้หนีภัยจากการสู้รบ และได้จดทะเบียนร่วมกับ UNHCR. จำนวน ๔,๐๗๐ ครอบครัว จำนวนประชากร ๒๒,๑๑๔ คน
๒. กลุ่มผู้พลัดถิ่น จำนวน ๓,๓๔๖ ครอบครัว
๓. รวมประชากรทั้งหมด จำนวน ๗,๔๑๖ ครอบครัว ๓๔,๖๗๖ คน

๑.๖ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงฯ

- ปลัดอำเภอท่าสองยาง จำนวน ๑ นาย คือ นายอัครพันธุ์ พูลศิริ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ๗) เป็นหัวหน้าพื้นที่พักพิงฯ
- สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งจัดจากกองร้อยบังคับการแลบริการ กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดตาก จำนวน ๖๕ นาย
- พนักงานราชการ จำนวน ๒ ราย

- ลูกจ้างเงินนอกงบประมาณ จำนวน ๔ คน
- ลูกจ้างเหมาบริการ จำนวน ๗ คน

๒. การบริหารงานและการปกครอง

๒.๑ การบริหารงานของเจ้าหน้าที่

กรมการปกครอง ได้แจ้งแนวทางการปฏิบัติงานให้กับอำเภอดำเนินการควบคุมดูแลผู้หนีภัยจากการสู้รบ และการจัดระเบียบ ดังนี้

๑. การจัดทำทะเบียน

- ปัจจุบันได้จัดทำทะเบียนผู้หนีภัยจากการสู้รบร่วมกับ UNHCR โดยทำการสำรวจทุกเดือนให้ทราบถึงการเกิด การตาย และการหลบหนี
- กลุ่มบุคคลพม่าที่มีมติให้ส่งกลับ แต่ยังไม่สามารถส่งกลับได้ ให้แยกทำทะเบียนไว้ต่างหาก

๒. การประสานงานองค์การระหว่างประเทศ และองค์การกุศลเอกชน

- ทำความเข้าใจกับองค์การ NGOs ว่าประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัย จากการสู้รบด้วยหลักมนุษยชน และจัดระเบียบพื้นที่พักพิงให้สอดคล้อง และเป็นไปตามกฎหมายไทย
- การให้ความช่วยเหลือจากองค์การ NGOs ก็ให้ความช่วยเหลือเพื่อยังชีพและสมควรแก่อัตภาพ โดยไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองไทย

๓. การควบคุมตรวจสอบและระวังป้องกันมิให้ผู้หนีภัยกระทำความผิดกฎหมายไทย

- การล้อมรอบนำญาติพี่น้องเข้ามาพักอาศัยในพื้นที่พักพิงฯ
- การปล่อยออกนอกพื้นที่พักพิงฯ
- การซ้อมผู้คนของผู้หนีภัยฯ ซึ่งได้ทำการตรวจค้นอยู่เป็นประจำ
- การค้า และการเสพยาเสพติด
- การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า
- การเล่นเกมพนันทุกชนิด
- การกระทำความผิดกฎหมายอื่น ๆ

๔. การปฏิบัติการทางจิตวิทยา และการข่าว

- จัดให้มีการนันทนาการด้านกีฬาเพื่อลดความกดดันและความเครียดของผู้หนีภัยจากการสู้รบ โดยมีการแข่งขันกีฬาฟุตบอล, วอลเลย์บอล และตะกร้อ
- จัดให้มีการรักษาวัฒนธรรมและประเพณี ของผู้หนีภัยฯ
- ทำความเข้าใจกับผู้หนีภัยฯ ให้เข้าใจถึงภาระหน้าที่ของประเทศไทยที่ให้ความคุ้มครอง อาศัยอยู่ในแผ่นดินไทยและเข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณีของประเทศไทย เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อแห่งชาติ, วันแม่แห่งชาติ, วันขึ้นปีใหม่ และกิจกรรมอื่น ๆ
- ดำเนินการด้านการข่าวเพื่อให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของผู้หนีภัยฯ ทุกกระยะโดยประสานหน่วยงานการข่าวทหารในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๕. การประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานทหาร, ตำรวจ

- โดยมีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้หนีภัยฯ ร่วมกันอยู่ตลอดเวลา

๒.๒ การแบ่งการปกครองภายในพื้นที่ของผู้หนีภัยจากการสู้รบ

การบริหารภายในพื้นที่พักพิงฯ จัดผู้แทนของผู้หนีภัยมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ โดยมีคณะกรรมการกลางของพื้นที่พักพิงฯ, คณะกรรมการของโซน และคณะกรรมการของกลุ่มบ้าน เป็นผู้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ในเรื่องการปกครองควบคุมดูแลการจัดทำทะเบียน การให้ความช่วยเหลือจากองค์การเอกชน และการรักษาความปลอดภัย โดยแบ่งการปกครองออกเป็น ดังนี้

๑. คณะกรรมการกลางของพื้นที่ จำนวน ๑๕ ตำแหน่ง ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน, เลขานุการ, เหรัญญิก, หัวหน้าฝ่ายบัญชี, หัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัย, หัวหน้าฝ่ายเสบียงอาหาร ผู้ช่วยฝ่ายเสบียงอาหาร หัวหน้าฝ่ายสาธารณสุข หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและสิทธิมนุษยชน ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายกฎหมายและสิทธิมนุษยชน หัวหน้าฝ่ายการศึกษา หัวหน้ากลุ่มเยาวชน และหัวหน้ากลุ่มสตรี

๒. เขตการปกครอง แบ่งออกเป็น ๓ โซน ๑๗ กลุ่มบ้าน ประกอบด้วย

- โซน A จำนวน ๕ กลุ่มบ้าน ประกอบด้วย A๑, A๒, A๓, A๔ และ A๕
- โซน B จำนวน ๕ กลุ่มบ้าน ประกอบด้วย B๑, B๒, B๓, B๔ และ B๕
- โซน C จำนวน ๗ กลุ่มบ้าน ประกอบด้วย C๑A, C๑B, C๒, C๓A, C๓B, C๔ และ C๕

๒.๓ การให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานระหว่างประเทศ และองค์การเอกชนระหว่างประเทศ

๑. สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ให้ความช่วยเหลือ

- การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์เมื่อมีผู้หนีภัยจากการสู้รบเข้ามาใหม่

- การย้ายพื้นที่พักพิงฯ ให้อยู่ในพื้นที่ปลอดภัย

- การสนับสนุนงบประมาณให้กับรัฐบาลไทย และองค์การเอกชนในการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยฯ

- การจัดทำทะเบียนร่วมกับเจ้าหน้าที่ไทยเพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้หนีภัยฯ อย่างแท้จริง
- การดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้หนีภัยจากการสู้รบ
- การส่งกลับผู้หนีภัย กลับภูมิลำเนา เมื่อสถานการณ์ปลอดภัย

๒. คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC)

- การให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน
- การช่วยเหลือการส่งจดหมายกาชาดถึงครอบครัวที่ถูกหลงโทษในเรือนจำประเทศพม่า

๓. องค์การที่ให้ความช่วยเหลือด้านเครื่องอุปโภค-บริโภค และสร้างที่อยู่อาศัย

- T.B.B.C. (THAILAND BURMESE BORDER CONSORTIUM) จากประเทศอังกฤษ

๔. องค์การที่ให้ความช่วยเหลือด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมสงเคราะห์

- COERR (CATHOLIC OFFICE FOR EMERGENCY RELIEF REFUGEE)

๕. องค์การที่ให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์ การรักษาพยาบาลและการสาธารณสุข

- AMI (AIDE MEDECINE INTERNATIONAL) จากประเทศฝรั่งเศส ด้านการแพทย์

- HI (HANDICAP INTERNATIONAL) จากประเทศฝรั่งเศสช่วยเหลือผู้พิการทางร่างกาย

- SMRU (SOKLO MALARIA RESARCH UNIT) หน่วยวิจัย มาลาเรีย
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล ศึกษาวิจัยป้องกันรักษาโรคมลาเรีย

- PPAT (THE PLANNED PARENTHOOD ASSOCIATION OF THAILAND)

สมาคมวางแผนครอบครัวในพระบรมราชูปถัมภ์ วางแผนควบคุมการเกิดของประชากร

- IRC (INTERNATION RESUUE COMMITTEE) ประเทศสหรัฐอเมริกา ดูแลเรื่องตา

- SOLIDARIT'ES ประเทศฝรั่งเศส ดูแลด้านสุขภาพ

๖. องค์การที่ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา

- ZOA (ZOA REFFUGEE CARE) ประเทศเนเธอร์แลนด์

- WE/C (WORLD EDICATION CONSORTIUM) ประเทศสหรัฐอเมริกา

- TOPS (TAIPEI OVERSEAS PEACE SERVICE) ประเทศไต้หวัน

- ICS (NTERNATIONAL CHRISTELIK STEUFONDS ASIA) ประเทศเนเธอร์แลนด์

- ADRA (ADVENTIST DEVELOPMENT AND RELIEF AGENCY) ประเทศ
ออสเตรเลีย

- SVA (SHANTI VOLUNTEER ASSOCIATION) ประเทศญี่ปุ่น ดูแลกิจกรรม
ห้องสมุด ซึ่งปัจจุบันมีห้องสมุด จำนวน ๕ ห้อง อยู่ที่ A๑, A๔, B๑, B๔ และ C๓

๗. องค์การที่ให้ความช่วยเหลือด้านศูนย์ข้อมูลและให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย

- INTERNATION RESUUE COMMITTEE (LAC) ประเทศสหรัฐอเมริกา

๘. องค์การที่ให้ความช่วยเหลือด้านการโยกย้ายถิ่นฐาน

- IOM (INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION)

๒.๔ การบริหารจัดการขององค์การเอกชนและเกณฑ์การแจกจ่ายอาหาร

การดำเนินการบริหารจัดการในเรื่องการให้ความช่วยเหลือจากองค์การเอกชนระหว่างประเทศ องค์การเอกชนเป็นผู้ดำเนินการเอง ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง เจ้าหน้าที่ไทยเป็นผู้ควบคุมดูแลการให้ความช่วยเหลือให้เป็นไปตามปริมาณที่กระทรวงมหาดไทยอนุมัติโดยอาสาสมัครขององค์การเอกชนจะเข้ามาดำเนินกิจกรรมทุกวันมีสำนักงานอยู่ภายในพื้นที่พักพิงฯ โดยไปเข้า-เย็นกลับ และเป็นผู้ประสานงานกับตัวแทนผู้หนีภัยในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ

อัตราการแจกจ่ายเสบียงอาหาร

รายการแจกจ่าย (คน/เดือน)										
	ข้าวสาร (กก.)	ถั่วเหลือง (กก.)	ปลาร้า (กก.)	พริก (กรัม)	น้ำมันพืช (ลิตร)	เกลือ (กก.)	ถ่านหุงต้ม (กก.)	ผ้าห่ม	มุ้ง	เสื้อผ้า
ผู้ใหญ่	๑๖	๑	๑	๑๒๕	๑	๑	๑๕	๒ คน/ ผืน/ปี	๓ คน หลัง/ปี	คนละ ๑ ผืน
เด็ก	๘	๐.๕	๑	๑๒๕	๐.๕	๐.๕	-			

หมายเหตุ ผู้ใหญ่ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ ๕ ปีขึ้นไป
เด็ก หมายถึง ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๕ ปีลงมา

๒.๕ โครงการส่งเสริมอาชีพ พื้นที่พักพิงฯ ได้ประสานกับองค์การเอกชน เพื่อฝึกฝนวิชาชีพให้กับผู้หนีภัยเพื่อให้ผู้หนีภัยได้มีวิชาความรู้และสามารถนำกลับไปประกอบอาชีพได้เมื่อกลับมาตุภูมิ และเป็นการแก้ปัญหาให้ผู้หนีภัยได้มีงานทำไม่ให้ล้าลอบออกนอกพื้นที่พักพิงฯ โดยมีโครงการดำเนินการ ดังนี้

- โครงการทอผ้า เช่น ผ้าถุง/ย่าม เสื้อผ้า
- โครงการทำเทียนไข
- โครงการซ่อมเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
- โครงการซ่อมวิทยุ
- โครงการทำเครื่องมือทางการเกษตร และโครงการทำเกษตรกรรม
- โครงการเพาะเห็ดนางฟ้า และเลี้ยงปลา

๓. ปัญหาอุปสรรคและผลกระทบที่เกิดขึ้น

๓.๑ ปัญหาการเพิ่มของประชากรจากอัตราการเกิด เฉลี่ยเดือนละ ๗๐-๘๐ คน

แนวทางแก้ไขปัญหา

- รมรงค์ให้ผู้หนีภัยได้ทราบถึงปัญหาการที่มีบุตรจำนวนมาก
- ให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนและเยาวชน ให้แต่งงานในวัยที่เหมาะสม
- ประสานกับหน่วยงาน ส.ว.ท. ในเรื่องการวางแผนการคุมกำเนิด เช่น ทำหมัน แจกจ่าย

ถุงยางอนามัย และกินยาคุมกำเนิด

๓.๒ ปัญหาการลักลอบเข้ามาของราษฎรพม่า และพักอาศัยอยู่กับญาติภายในพื้นที่พักพิงฯ โดยอ้างการหนีมา เนื่องจากผลกระทบจากการสู้รบ เช่น การเกณฑ์การใช้แรงงาน, การเก็บภาษี, การศาสนา, มวลชนของกองกำลังชนกลุ่มน้อย, ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาการจัดระเบียบชายแดนของพม่า

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- ชี้แจงราษฎรผู้หนีภัยไม่ให้รับราษฎรพม่าที่ลักลอบเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงฯ
- จัดเจ้าหน้าที่ควบคุมตรวจสอบราษฎรพม่าไม่ให้พักอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงฯ
- จัดกำลังพล อส.ร่วมกับหน่วยงานทหารและตำรวจในพื้นที่ ในการเข้มงวดการผ่านด่านตรวจ

๓.๓ ปัญหาสภาพแวดล้อม ในเรื่องขยะมูลฝอย และมลภาวะน้ำเสีย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- รมรณรงค์ให้ผู้หนีภัยได้ช่วยกันรักษาความสะอาด ให้ทั้งขยะมูลฝอยในภาชนะที่จัดเตรียมไว้
- ขุดหลุมรองรับขยะในส่วนที่ย่อยสลายได้ และนำขยะที่สามารถนำมาใช้อีกได้ไปขายโดยประสานกับองค์การเอกชน และเผาขยะในส่วนที่เผาได้
- ให้แต่ละบ้านเรือนขุดหลุมรองรับน้ำเสียที่เกิดจากบ้านเรือน
- ทำฝายน้ำล้นโดยกระสอบทรายในการชะลอการไหลของน้ำ และทำตาข่ายดักขยะ
- โครงการระยะยาว ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่หละ เพื่อหาพื้นที่จัดที่รองรับขยะ

๓.๔ ปัญหาของผู้หนีภัยและราษฎรพม่าที่ลักลอบออกนอกพื้นที่พักพิงฯ ก่อให้เกิดปัญหาตามาคือ

- ปัญหาการตัดไม้และทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- ปัญหาการลักขโมยและก่ออาชญากรรมตามแนวชายแดน
- ปัญหาการค้าขายแรงงาน และการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่เขตเมือง
- ปัญหาการนำมาซึ่งโรคติดต่อ
- ปัญหาการค้าขายยาเสพติด
- ปัญหาการเสียค่าใช้จ่ายในภาครัฐของไทย

แนวทางแก้ไขปัญหา

- ชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ผู้หนีภัยทราบในการสูญเสียสถานะ เมื่อลักลอบออกนอกพื้นที่พักพิงฯ
- เข้มงวดในการผ่านเข้า-ออก ตามช่องทางที่กำหนด และกำหนดมาตรการลงโทษ
- สนธิกำลังร่วม ระหว่าง อส. หน่วยทหาร ณ จุดตรวจบนถนนหลัก เพื่อทำการตรวจสอบสิ่งของที่ผิดกฎหมาย และทำการลาดตระเวนปราบปรามผู้กระทำความผิดด้วยกฎหมายไปไม่เป็นห้วงเวลา
- ปัญหายาเสพติด ทำการรณรงค์ไม่ให้ผู้หนีภัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สรรวจรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และทำการลงโทษตามกฎหมายเมื่อจับผู้กระทำความผิดได้
- จัดเจ้าหน้าที่ทำข่าวและตรวจสอบเกี่ยวกับกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมาย

๓.๕ ปัญหาผลกระทบกับราษฎรไทยที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่พักพิงฯ ที่มองดูว่า ส่วนราชการต่าง ๆ ให้ความสำคัญผู้หนีภัยมากกว่าราษฎรไทย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- ประชุมชี้แจงราษฎรไทยให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยในเรื่องมนุษยธรรม
- สสำรวจข้อมูลหมู่บ้านไทย, จัดทำโครงการเพื่อเสนอความต้องการต่อองค์การเอกชน และให้ความช่วยเหลือราษฎรไทย เช่น โครงการส่งเสริมอาหารกลางวัน, โครงการแจกจ่ายเครื่องนุ่งห่มกันหนาว, โครงการสร้างโรงเรียน และบ้านพักนักเรียนในถิ่นทุรกันดาร
- นำผู้หนีภัยจากการสู้รบไปพัฒนาหมู่บ้าน, สถานที่สำคัญ และทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น พัฒนาวัด, ถนน, โรงเรียน และกิจกรรมลงแขกเกี่ยวข้าว
- อนุญาตให้ราษฎรไทย นำสินค้าทางการเกษตรมาแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้หนีภัย
- จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาระหว่างราษฎรไทยกับผู้หนีภัย
- ขอความร่วมมือองค์การเอกชนให้ออกไปให้ความช่วยเหลือราษฎรไทยให้มากขึ้น

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางทะเบียนของผู้หนีภัยการสู้รบให้เป็นรูปธรรม และมีความเชื่อมโยงกับข้อมูลทางทะเบียนของกรมการปกครอง เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับผู้หนีภัยการสู้รบ
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานงานกับผู้ในระดับสูงของประเทศพม่า ทูตหรือทูตทหารให้เข้าไปดูงาน หรือสังเกตการณ์ผู้หนีภัยการสู้รบในพื้นที่พักพิง เพื่อให้ได้รับทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการอพยพเข้ามาในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การส่งกลับประเทศต้นทางต่อไป
๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานกับชุมชนกะเหรี่ยงในพม่า เพื่อให้รับผู้หนีภัยการสู้รบซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นชาวกะเหรี่ยงและมีเป็นจำนวนมากที่ไม่ต้องการไปประเทศที่สามได้กลับไปยังชุมชนดังกล่าว
๔. เรียกร้องให้องค์กรระหว่างประเทศเข้าไปแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในประเทศพม่า ซึ่งเป็นสาเหตุของการอพยพเข้ามาในประเทศไทย และน่าจะดีกว่าที่องค์กรระหว่างประเทศเข้ามาแก้ไขปัญหาในประเทศไทย ซึ่งประเทศปลายทางรับผู้หนีภัยการสู้รบ
๕. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งประสานงานกับประเทศที่สาม ที่มีความประสงค์จะรับผู้หนีภัยการสู้รบไปตั้งถิ่นฐาน เพื่อให้ผู้หนีภัยการสู้รบสามารถเดินทางไปตั้งถิ่นฐานและมีวิถีชีวิตตามที่ต้องการได้เร็วขึ้น
๖. ควรส่งเสริมให้มีการฝึกอาชีพ ซึ่งผู้หนีภัยการสู้รบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในประเทศที่สาม หรือเมื่อกลับไปสู่ประเทศต้นทาง

นาย เฉลิมชัย ศรีจันทร์

นิติกร ๕ ผู้สรุปการเดินทาง